

Prognóza úrod pšenice letnej f. ozimnej a jačmeňa siateho jarného v roku 2018

Piešťany 29.06.2018

V termíne od 20. do 27. júna 2018 vykonali pracovníci NPPC- VÚRV inventarizáciu stavu porastov pšenice letnej formy ozimnej a jačmeňa siateho jarného v jednotlivých krajoch SR. Na základe získaných hodnôt bola následne vypracovaná prognóza úrod týchto dvoch plodín.

Plocha na ktorej bola v ročníku 2017/2018 vysiatá pšenica ozimná predstavovala podľa informácie VÚPOP 346243 ha. Jačmeň jarný bol v tomto roku vysiaty na výmere 87289 ha a v porovnaní s rokom 2017 boli plochy oboch plodín takmer identické.

Pri porovnaní poveternostných podmienok s predchádzajúcim rokom môžeme konštatovať, že z pohľadu zrážok boli, tak ako znázorňuje graf č. 1, jesenné mesiace v roku 2017 zrážkovo nadpriemerné a naopak teplotne sa pohybovali v intenciách normálu, alebo boli len mierne teplejšie. To umožnilo dobrý nástup počiatočných vývinových etáp a zabezpečilo dobrý kondičný stav pšeníc pred nástupom zimnej vegetácie. Z hľadiska zrážkovej bilancie v jesennom období napršalo v priemere za Slovensko o 61 % viac v porovnaní s dlhodobým normálom (rok predtým to bolo len o 19 % viac). Zimné mesiace priniesli tiež viac zrážok v porovnaní s normálom, a to v priemere za Slovensko o 19 % viac; pre porovnanie v minulom pestovateľskom ročníku pšenice ozimnej boli zrážky počas zimy nižšie až 32 % ako je dlhodobý normál.

Teplotne v priemere možno konštatovať, že tohtoročná zima v porovnaní s tou minuloročnou bola miernejšia. Pri pšeniciach to dávalo predpoklad pre lepší štart do jarnej vegetácie. Jarné mesiace (s výnimkou marca) priniesli výrazne teplejšie počasie v porovnaní s dlhodobým priemerom, ale aj v porovnaní s rokom predchádzajúcim. Zrážkovo boli jarné mesiace chudobnejšie v porovnaní s dlhodobým normálom o 14 %. Čo je najdôležitejšie, že prakticky od apríla sme zaznamenávali len zrážky konvektívneho charakteru s výraznou časovou a hlavne priestorovou nevyrovnanosťou takže v najvýznamnejších rastových fázach tak pšenice ozimnej ako aj jačmeňa jarného sme pozorovali oblasti s prejavmi optimálneho stavu až po oblasti s veľmi výraznými prejavmi sucha. Aj pri dostatku zrážok vplyvom výrazne nadpriemerných teplôt dochádzalo k vysokému výparu a rýchlemu vysušovaniu pôdy.

Z našich pozorovaní vyplynulo, že pšenica ozimná vďaka dlhšej vegetačnej dobe a relatívne priaznivým podmienkam (marec) zo začiatku jarnej vegetácie sa s menej priaznivými podmienkami v ďalších jarných mesiacoch vyrovnávala „úspešnejšie“, a preto aj z výsledkov inventarizácie porastov pred zberom nám vychádza, že v porovnaní s minulým rokom očakávame mierne vyššie úrody. Naopak zistené údaje z inventarizácie porastov jačmeňa jarného poukazujú na pokles hektárových úrod v porovnaní s minulým rokom. Predpokladáme, že toto naše očakávanie súvisí s tým, že jačmeň jarný ako plodina s podstatne kratšou vegetačnou dobou sa s nepriaznivými podmienkami počasia počas jarných mesiacov vyrovnávala horšie. I keď pre počiatočný vývoj v ranných vegetačných fázach boli pre jačmeň jarný vytvorené relatívne priaznivé poveternostné podmienky, v nasledujúcom období tak ako spomíname vyššie, bol už priebeh počasia regionálne veľmi rozdielny a vo väčšine prípadov menej priaznivý.

V čase monitorovania sa porasty pšenice ozimnej i jačmeňa jarného nachádzali vo väčšine oblastí v plnej zrelosti, len v severnejších a vyššie položených lokalitách vo fáze voskovo-mliečnej alebo voskovej zrelosti. V porovnaní s vlahajším rokom sú porasty pšeníc i jačmeňov v približne rovnakom stave, ale v oblastiach s výraznejším nedostatkom vlhky sme registrovali porasty s nižším počtom klasov, pričom klasy sú kratšie a majú aj nižší počet zrn. Odhad HTZ je aj z dôvodu výraznej lokálnej rozmanitosti zložitý. V rozhodujúcich pestovateľských oblastiach odhadujeme HTZ pri pšenici ozimnej v priemere za SR 42 g a pri jačmeni jarnom v priemere 40 g.

V tomto roku počítame s dosiahnutím mierne nadpriemerných hektárových úrod pšenice ozimnej v porovnaní s priemerom ostatných desiatich rokov (2008 – 2017). Celková produkcia pšenice ozimnej by mala v porovnaní s rokom 2017 stúpnuť podľa nášho odhadu o 2,8 %. Hektárová úroda v porovnaní s dlhodobým desaťročným priemerom by mala byť vyššia o 6,6 %, a v porovnaní s rokom 2017 o 2,7 %.

Celková produkcia jačmeňa jarného by mala v porovnaní s rokom 2017 klesnúť podľa nášho odhadu o 3,1 %. Hektárová úroda by teda mala byť o 2,2 % vyššia ako dlhodobý desaťročný priemer, v porovnaní s minulým rokom ale predpokladáme pokles hektárovej úrody o 2,5 %.

Prognóza úrod pšenice ozimnej a jačmeňa jarného v roku 2018 podľa krajov

Kraj	Pšenica ozimná		Jačmeň jarný	
	Priemerná úroda r. 2008 – 2017	Prognózovaná úroda t.ha ⁻¹	Priemerná úroda r. 2008 – 2017	Prognózovaná úroda t.ha ⁻¹
Bratislavský	4,48	4,76	3,96	4,04
Trnavský	5,11	5,42	4,39	4,48
Trenčiansky	4,76	5,06	4,15	4,33
Nitriansky	5,15	5,47	4,42	4,54
Žilinský	4,52	4,79	3,41	3,48
Banskobystrický	3,83	4,07	2,76	3,05
Prešovský	3,83	4,07	3,11	3,21
Košický	4,23	4,49	3,20	3,37
SLOVENSKO	4,68	4,99	4,03	4,12

Lokálne sme v tomto roku zaznamenali výrazne viac konvektívnych zrážok, ktoré mali za následok aj výraznejšie polahnutie porastov